

ELŐFIZETESI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 »
 Helyben hársos kötve:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 »
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétvégén és ünnepek utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéréseinek visszadásiát vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Vasuti üzletvezetőséget Nagyváradnak.

Alig mulik el nap, hogy a lapokban ne lenne szó azokról a reformokról, a melyek jelenleg foglalkoztatják a kereskedelmi miniszteriumot, a m. államvasutak ügyeinek rendezését illetőleg.

A magyar államvasutak vonalainak szaporodásával, de még inkább a vicinálisok szaporodásával a máv. üzletvezetőségeinek hatásköre olyan óriási mérvben kiterjedt, hogy a helyes igazgatás nemcsak sok nehézséggel jár, hanem egyenesen káros az államvasutak helyes üzemére.

Egy-egy vasuti üzletvezetőség körzetének rendszerint 1000 kilométert, de legfeljebb 1200 kilométert lenne szabad felölelni s ezzel szemben ma 2000, sőt 3000 kilométer körzete van egy-egy vasuti üzletvezetőségnek. Ezen lehetetlen állapot megszüntetésére állítják most fel a szabadkai és temesvári üzletvezetőségeket.

Ezzel azonban még koránt sincs megoldva a kérdés.

Éppen most hallunk egy olyan tervről, mely bennünket közelebről érdekel. Hir szerint ugyanis most van tanulmányozás alatt az a kérdés, hogy mit csináljanak Nagyváradal.

A 2000 kilométer körzet felett rendelkező aradi üzletvezetőség terhein a temesvári üzletvezetőség felállításával könnyítenek, de mivel a kolozsvári üzletvezetőség óriási terhein is könnyíteni kell, állítólag Nagyváradot a kolozsvári üzletvezetőségtől az aradihoz akarják csatolni. Ez által azonban nem érik el a célt, mert akkor az aradi üzletvezetőségen nem lesz könnyítve.

Nagyvárad sorsa tehát még nem dől el, de most van bírálás alatt.

A miniszterium egyik vezető tagja tegnap egy fővárosi lap tudósítója előtt nyilatkozott is oly irányban, hogy Nagyváradal szemben a miniszteriumban nem hiányozhat a hajlandóság, annál kevésbbé, mert centrálisan fekszik egy forgalmi rendszer középpontjában.

Elerkeztünk tehát a 12-ik órához, a mikor gyorsan cselekednünk kell, mert ha most nem veszünk igénybe minden eszközt s nem teszünk meg minden lépést, hogy Nagyvárad vasuti üzletvezetőséget kapjon, akkor egyszersmindenkorra le kell mondania arról, hogy Nagyvárad valamikor azt megkapja. Ha ugyanis most Aradhoz csatolják Nagyváradot, legalább is hosszú évtizedekig el van a kérdés intézve.

Nagyvárad város vezetőségének, tör-

vényhatóságának egy percet sem szabad elmulasztani, hogy Nagyváradot sehova ne kapcsolják, hanem itt állítson fel a kereskedelmi kormány vasuti üzletvezetőséget. Ezáltal segítve lesz ugy a kolozsvári, mint az aradi és debreceni üzletvezetőségeken s az 1000 kilométer vasutat könnyen ki lehet hasítani a nagyváradai üzletvezetőség részére, akár egyedül Biharmegye területéről.

A kereskedelmi kormány nagy fontosságot tulajdonít a gombosi, valamint a baja—báltaszéki újabb összeköttetéseknek, mert ezáltal akarja jobban megközelíteni nemcsak a tengert, de Boszniát és az egész Balkánt. Ezek az új összeköttetések csak növelték Nagyvárad fontosságát, mert mintegy központját képezik a kelet felé irányuló vasuti forgalmunknak, a báltaszéki fiumei vonalnak pedig éppen kiinduló pontja most már Nagyvárad.

Jól tudjuk, hogy ilyen nagyobb fontosságú kérdések eldöntésénél a személyi motívumok csak másodsorban jöhetnek előtérbe, de lehetetlen, hogy rá ne mutassunk azért arra a körülményre is, hogy a jelenlegi viszonyok mellett kétszeres erővel és igyekezettel kell Nagyváradnak, sőt Biharmegyének is felemelni kérés szavát a vasuti üzletvezetőségért, mert

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Vasárnapról-vasárnapra.

A kongregációkról

ezen a héten ismét sok szó esett. Mert kiváló erkölcsi erőt rejt magában a kongregáció és ez sehogysen tetszik annak a tábornak, amelynek kimondott és ki nem mondott céja, a vallások ellen tüzzel vassal küzdeni. Hogy miért azt ők tudják, vagy talán ők sem.

Félnék a kongregációktól. Es ezen nincs is mit csodálkoznunk. Bínthatja őket, hogy előrenyomulásukban egy olyan erős sziklahártyára akadtak, amelyen nem hatolnak át sem a hatalmas ágyugolyók, sem a finom kis mérgezett nyilak. Nem hatolnak bele, inkább viszapattannak róla.

Es annál kellemetlenebb meglepetés rájuk nézve, mert egy jó ideig a diadalmas clóretórést alig-alig akadályozta valaki, s most egy szerre, talán éppen a tizenkettedik órában azt kell észrevenniök, hogy nem úgy van már,

mint volt régen. Elszakadt a türelem tulságosan is vastag fonala.

Egyszer csak szembe találták magukat egy nem is nagy csapatral, amelynek volt bátorsága és ereje azt mondani, hogy eddig és ne tovább, a mi tiszta utainkat nem engedjük beszennyezni, a mi erős, szép épületeinket nem engedjük lerombolni, a mi fenséges, tiszta, szent örök eszméinket nem engedjük kiüzeni a lelkekből, nem tűrjük, hogy a mi fényes, fenn a magasban lobogó zászlónkat a porba, a sárba tiporják!

Es itt is, ott is egymásután tüzték ki a kongregációk zászlóját, amely alá mindég többen és többen vonultak. A szemekből a lelkesedés tüze sugárzik, férfias, bátor, önzetemes lelkek meg nem alkuvo báorságát jelenti a Máriás lobogó. Szükség van az ilyen élő lelkekre a mi korunkban. Egető szükség van arra, hogy a lelket minél nemesebbé, minél ideálisabbá tegyük, mert a léleknek fent van a helye, ott fenn a magasban, a fenséges ideálok tiszta légkörében és vigyáznunk kell arra, hogy le ne essék onnan a porba, mint egy szárnya-

szegett madár. Meg kell óvniuk a lelkeket azoktól, akik le akarják nyessni szárnyait, hogy azután »szabadon« mászkálhasson ott lenn a pocsolyában.

Minél műveltebb a kor, minél fejlettebb, minél magasabb fokon áll a kultúra, annál inkább kell fejleszteni, csiszolni, kristálytiszttá tenni a lelket is.

Ilyen léleknevelő munkát végez a kongregáció, mely a lelkekbe — lehet ifjú leventékről vagy felnőttekről szó, — az oltár szentélyéből eredő táplálkozó erkölcsi erőt, sulyt, tartalmat tud önteni, erőt, képességet ad arra, hogy az eszmék, gondolatok, emberek durva tülekedésében bátran, szilárdan álljunk meg a helyünkön.

A lelkek igazi nevelőiskolája az, mely nem türelmetlen fanatikusokat (azok nem a mi táborunkban vannak), hanem igazi egész embert, jellemet nevel.

Es hogy ebben a munkájában nem engedje magát terrorizálni senkitől és semmitől, hanem megy a kitűzött szent célján előre, az csak természetes. Es hogy nagy eszmék nagy

Valódi Perzsa és Szmírna-szőnyegek legolcsóbb árban kaphatók
Haas Fülöp és Fiai cég RIMANÓCZY-PALOTA.
 Szőnyeg, függöny óriási választékban.

jelenleg az a férfi áll élén a kereskedelmi minisztériumnak, aki teljesen ismeri Nagyvárad forgalmi viszonyait, aki még nem is oly régen, maga is azok közé tartozott, akik jogosnak, igazságosnak tartották Nagyvárad törekvését, kérését egy vasuti üzletvezetőség elnyerése iránt.

Három ízben járult már Nagyvárad város küldöttsége a kereskedelmi miniszter elé ezen kérésével s egyik deputációt éppen *Beöthy* László jelenlegi kereskedelmi miniszter vezette Hegedüs akkori miniszter elé. Az a beszéd, amely akkor *Beöthy* László ajkán Nagyvárad érdekében elhangzott, nem üres frázis volt, hanem meggyőződésből fakad. Azóta Nagyvárad jelentősége, fontossága a vasuti forgalom szempontjából, nem csökkent, sőt növekedett.

A városban a sor, hogy az akkori kérelmet most a legrövidebb idő alatt ő előtte megismételje s kérje Nagyvárad jogos igényeinek elismerését, kellő méltánylását.

A nagyváradai üzletvezetőség felállítása nem ellenkezik a helyes vasuti politikával, sőt éppen azt szolgálja.

Elérkezett a tizenkettedik óra, cselekedjünk!

(Vid.)

A katolikus autonomia érdekében.
Abauj-Tornavármegye országos mozgalomra hívja fel a vármegyét a kath. autonomia érdekében. Abauj már e végből feliratot intézett a képviselőházhoz és most csatlakozásra hívja fel az összes vármegyei törvényhatóságokat. Tegnap Biharvármegyét is megkereste hasonló szellemű felirat készítése végett.

embereitől az a tábor, amely ezen eszmék ellen irtó hadat üzent, fél, ellene tör tüzzel-vassal, az megint csak természetes. Az pedig, hogy ezek az egész emberek, annak a tábornak igazságtalan, ellenséges támadását tétlenül nem nézik, hanem visszaverik, az a legtermészetesebb.

La—Ly.

A Semmirevaló.

— Nos és mit bizonyítanak ezek a semmitmondó utcai verekedések, amelyek nap-nap után lefolynak Brestben és Toulonban? — szólott a kávéház asztalánál *Bourlques* kapitány. Csak azt, hogy a tengerészek között sok gonosz természetű ember és játékos van. Ha azonban rossz véleményel is vagyunk a gyarmati katonasággal szemben, adandó alkalommal igazi hősök módjára viselkednek és ezt már a javukra kell írni. Higyje el nekem, hogy egy katonát ismét a jó utra tereljünk, sokkal okosabb és célravezetőbb, ha becsületérzését fokozzuk, mintha hadi törvényszék elé állítanók. Hallgassa csak meg ezt a történetet, mely fényesen igazolni fogja állításomat.

Hadnagy voltam abban az időben és itt

Politikai hírek.

Berzeviczy lemondása.

Berzeviczy Albert ma délelőtt 10 órakor a miniszterelnökségi palotában közel egy óra hosszat tanácskozott *Khuen* gróf miniszterelnökkel s azután a képviselőházba hajtatott. A két politikus részletesen megbeszélte *Berzeviczy* lemondásának módját s megállapította a lemondást kísérő nyilatkozat részleteit.

A hétfői ülés mindenesetre nagyon érdekesnek ígérkezik. A munkapárt táviratilag berendelte összes tagjait, hogy jelen legyenek a házelnök lemondásánál és a parallel ülések bejelentésénél.

Személyi változások.

Berzeviczy lemondásával és *Tisza* házelnökségével kapcsolatban a politikai kulisszák mögött szenzációs hírek járnak. Van-e komoly alapjuk? — e percben még nem lehet megbiránni. Egyik fővárosi boulevard lap értesülése szerint: *Berzeviczy* lemondásával nem lép le a politika porondjáról. *Berzeviczy* a kultuszminiszteri székbe kerül.

Zichy János vallás- és közoktatásügyi miniszter maga, önként hagyja ott a miniszterséget. Állítólag nem tud beletörődni abba, hogy *Tisza* kerüljön a Ház elnöki székébe. *Zichy* visszavonul egyelőre a politikától és persona reservata lesz. Erősen tartja magát különben az a hír is, hogy *Zichy* *öfelsege személye körüli miniszter* lesz.

Barkóczyt is menesztik újra (nem tudom hanyadszor?) az V. ügyosztály éléről és vagy *Böncz* helyére kerül vissza vagy pedig nyugdíjazták — államtitkári címmel és jelleggel.

Héderváry *Zichy*hez azt a kérést intézte, hogy ne távozzék *Barkóczyval* egyidőben, mert igen kiélezhetné a helyzetet.

lenn állomásoztunk akkoriban egy faluban, melyről bizonyára soha még csak beszélni sem hallott és amelynek nagyon különös neve volt: *Ding-Chong-Dong*. A kínai határon fekszik, tizenkét válogatott bátor tengerészkatonaival nekem kellett a lázadók mozdulatát figyelmem és vigyáznia, nem készülnek e komolyabb támadásra, akiket a mennyei birodalom fiai, minden fogadkozásuk és ígéretük ellenére, állandóan ellenünk ingereltek.

Emberek között egy semmirevaló legény volt. Egész kötetre valót össze lehetne gyűjteni, ha feljegyezték volna viselt dolgait. Valami rendkívüli ember volt. Egész katonai pályám alatt nem akadtam még egy emberre, akinek olyan képzelődő ereje lett volna, mint ennek. Soha nem láttam még egy embert, aki annyi furfanggal és ravaszsággal tudott volna dolgozni, mikor pénzre volt szüksége.

Semmiféle eszköztől nem riadt vissza, ha még olyan tisztességtelen volt is. Egyetlen cselekedetéből megítélheti már ezt az embert, abból a történetből, amit én fogok itt elmondani. *Hanoiban* sikerült ennek a fickónak jó pénzürt eladni egy zászlót egy gyűjtőnek, amit állítólag a csataterén ő maga rabolt el a *taiping* törzs főnökétől.

A vásárló, aki legkevésbé sem gyanakodott,

A házszabályok szigorítása.

Szekely Ferenc igazságügyminiszter egy hírlapíró előtt kijelentette a házszabályok szigorításáról való beszélgetés közben, hogy az ő felfogása szerint a házszabályok arra valók hogy a nyugodt tanácskozást biztosítsák, nem pedig arra szolgálnak, hogy a tárgyalásokat lehetetlenné tegyék s megakasszák. A házszabályok szigorításáról beszélni azonban még korai dolog, mert a kérdés most érlelődik.

Gróf *Khuen-Héderváry* miniszterelnök tegnap hosszasan tárgyalt Gróf *Zichy* miniszterrel.

Egyik esti újság azt közli, hogy szó sincs az elnökválasztás megobstruálásáról.

Gróf *Tisza* István tegnap Szirákra utazott a *Degenfeld* családban tartott nászünnepegre de ma vasárnap már visszautazik a fővárosba.

A főgimnázium üdvözlő irata Beöthy Lászlóhoz.

A jászóvári prem. kanonokrend nagyváradai főgimnáziumának tanártestülete *Beöthy* Lászlónak, s főgimnázium egykori jeles tanítványának miniszterre történt kinevezése alkalmából *Szmetka* L. Ödön igazgató indítványára október 26-án megtartott értekezleten egyhangú lelkesedéssel elhatározta, hogy feliratilag üdvözlő őt. E feliratban a többi közt így nyilatkoznak volt kiváló tanítványukról:

Büszkén valotta az intézet egykori tanártestülete a nagy szorgalmu és példás magaviseletű ifjút tanítványának; büszkéek voltak a tanárok továbbra is volt tanítványuknak a közélet terén való gyors emelkedésére, boldogan érezték a vele való értkezésnek bensőséges melegét akkor, amikor a királyi kegy a nagy Biharvármegye és Nagyvárad törvényhatósági joggal felruházott város főispáni székébe ültette és

másnap büszkén mutogatta a zászlót a tiszteknek, akik kinevezték és azt a tanácsot adták neki, hogy a zászlót mosogatórongynak használja. A vásárló erre azonnal bejött a kaszárnyába és panaszt tett a katonára ellen, aki becsapta.

Hozzám utasították. Ez a tréfa nagyon súlyos következményekkel járhatott volna, ha a haditörvényszék elé kerül. Ezért a vásárlónak saját zsebemből megtérítettem a kárát és ezután behívtam a bűnös katonát.

— *Morange* — így szóltam hozzá — tudod, minek hívják azt, amit elköveltél? Az család. Csak nézz utána, hogy ezért mennyit kaphatsz... Nekem azonban nem használ az semmit, ha tégedet fegyencruhában köveket zuzni látlak... Fizetted érte, hallottad, gazember? Vissza fogod fizetni, mihelyt tudod... Addig is azonban el ne felejtőd, hogy az adósom vagy.

Anélkül, hogy egyetlen egy szóval köszönetet mondott volna, megelégedett a fickó azzal, hogy nagy flegmával így felelt:

— Jól van hadnagy ur!

— Kévéssel ez eset után vonultunk be *Ding-Chong-Dongba*.

Eleinte minden a legnagyobb rendben volt. Kínait alig láttunk. A környék hivatalos személyeivel nagyon jó viszonyban voltunk, alig mullott el nap, hogy valami ajándékot ne küldtek volna: húst, édességet, disztárgyakat.

Veiszlovits Adolf és Fia

cég „Concordia Entreprise des Pompes Funébres“ Első nagyváradai temetkezési vállalatával és márvány művek gyárával Rákóczi-ut 13. sz. a. épült házába (a régi Apolló épülettel szemben) ÁTKÖLTÖZÖTT.

Az 1858. év óta fennálló vállalat jóakaratu pártfogását és támogatását új otthonában is kéri kiváló tisztelettel **Veiszlovits Lajos.**

a közvetlen közelben láthaták nevelői munkájuknak szép sikerét a fennkölt gondolkodó, nemesen érző vezetőmber minden tétében. Es ugyanezen büszkeség tölti el a főgimnázium jelenlegi tanártestületét most, amikor a korona kegyének újabb történet megnyilatkozása iskolánk egykori kedves tanítványát a polgári életben elérhető legmagasabb polcra, a miniszteri székre hívta meg, melyet ő mindenestre méltóan tölt majd be, mert meg van benne minden kellék arra, hogy a magára vállalt nagy kötelességnek a minden oldalról jövő kívánalmakat kielégítően feleljen meg. Fénylő példaként mutathatunk a kitüntetett férliura mindenkorai tanítványaink előtt, arra buzdítva őket, hogy szorgalmasak, jó magaviseletűek legyenek, mert a tanulót díszesítő eme két erény birtokában szép jövőt, a legmagasabb helyről tettekben nyilvánuló elismerést remélhetnek.

A kereskedelemügyi miniszter ur október 31-én kelt levelével köszönte meg a neki felküldött üdvözlő iratot. A levél így hangzik:

Nagyságos Igazgató Ur!

Osszinté örömmel vettem a nagyvárad premontrei főgimnázium tanári karának kereskedelemügyi miniszterre történt kinevezetése alkalmából nyilvánított szíves üdvözlését, melyet velem Nagyságod jegyzőkönyvi kivonat mellett közölni szíves volt.

Midőn a különösen jóleső szíves megemlékezésért hálás köszönetemet fejezem ki, van szerencsém Nagyságodat felkérni, hogy köszönetemet az igentisztelt tanári testület előtt is melegen tolmácsolni méltóztassék.

Fogadja Nagyságos igazgató ur őszinte tiszteletem kifejezését, mellyel maradok

igaz hive:

Beöthy László s. k.

Ez kellemes változást hozott mindennapi megszokott táplálkozásukba és gyakran kérdeztük egymástól, hogy tulajdonképp minek küldtek ide ebbe a bakés országba. Még nem ismertük eléggé a sárgabőrűek hamisságát.

Egy szép reggel, mikor felébredtünk, észrevettük, hogy körülbelül 500 benszült vett körül bennünket. A velünk barátkozó hatóságai személyek csendes beleegyezésével csónakjaikon éjjel átkeltek a folyón. Öreg, előltöltő puskákkal voltak ellátva és egy gyorstűzelő ágyut is hoztak magukkal, amely ki tudja milyen körülmények között jutott a kezükbe, de szerencsére nem értettek a szerkezetéhez és így nem is tudtak bánni vele.

Előőrsünk ébersége nélkül bizonyára megleptek és lemészároltak volna. Most arról volt szó, hogy védekezzünk, verjük vissza az ellenséget és eljussunk valahogy Kiliába, ez egy pár kilométer távolságra fekvő kis hely volt, ahol ezredünk táborozott.

Egy darab kék posztóból, egy darab fehér vászonból és egy vörös övből az egyik katona úgy, ahogy tudott, zászlót készített, ezt egy bambuszpálcára kötötte és ezt beleszurta a földbe, mondván:

— Most jöjjenek és vigyék el.

Lőszerezéssel gazdagon el voltunk látva és így a sárga majmok nem nagyon örülhettek a fogadtatásnak, amiben részük volt. Egy óra hosszat

A Körözspartok felszabadítása.

A városbáza előtti Körözsparttal még nem készült el, s a városi mérnöki hivatal már megtette előterjesztését a Körözs folyó többi partrészének szabaddá tételére.

Szó van arról, hogy az Ezredévi Emléktér megnyissuk a Baross-hidig, felszabadítsuk a Körözs-utcával, továbbá az olasz oldalán Szent János utcával párhuzamosan a Körözspartot a leendő 3-ik vashidig.

Az Ezredévi Emléktér megnyitása.

Az Ezredévi Emléktér megnyitására Miskolczi Barna törvényhatósági bizottsági tag folytatott tárgyalást az ottani háztulajdonosokkal. Így 9 méter ut lenne. A telektulajdonosok azonban túlmagas összeget, 156,000 koronát kérnek ezen területért, holott felszabadulnának a partfal fenntartási költségeitől s utcavonalat nyernének az új utcára.

Ez okból a főmérnök azt javasolja, hogy a város éljen a kisajátítási joggal a háztulajdonosokkal szemben.

Ezen részen új partfalat kellene különben a városnak építeni betonból, amely 41.227 koronát igényelne.

Köröz a Szent László hídtól a 3-ik hidig.

A másik két partrész sokkal nagyobb munka lesz ennél.

Köröz-utcával párhuzamosan a Szabó háztól a Nemzeti hídig 12 méter széles lenne a part mellett az út, függélyes beton partfallal, míg a Nemzeti hídtól a 3-ik vashidig ferde kőrakásból építenék ki a part.

A jobbparton, Szent-János utcával párhuzamosan Imre-utcáig 8 méteres, azontul 12 méteres. A Párispatak betorkolásaig beton partfalat, azontul ferde kőrakást készítené a város.

Az utcanyitást a balparton 19, a jobbparton 21 házhely szabadulna fel a beépítésre.

A két part ilyen rendezése által a mai tűrhetetlen állapotok megszűnnének.

szüntelenül sivitottak a golyók fölünk mellett és jobbra balra csaptak le fölünk. Helyzetünk tartathatatlán lett, tovább kellett mennünk.

— Előrel! — adtam ki a parancsot.

— És a zászlónk?

Valamennyien utána nyuitak, de Morange mind megelőzte.

— Ez az enyém, ugyebár hadnagy ur?

— Igen — feleltem én és ha haza hozod, ugy nem tartozol semmivel.

Rettenetes tüzelés közben kezdtük meg az elvonulást, de sikerült az ellenséget mindig sakkban tartani.

Hirtelen elviselhetetlen fájdalmat éreztem a vállamban. Szemem előtt elsötétedett a világ, megfordultam saját magam körül és összeestem.

Mikor újra eszméltre tértem és felnyitottam a szemem, Kiliában voltam, ahol az őrnagy ápolt.

— Itt áll a megmentője is — szólt az őrnagy és egy katonára mutatott, aki mozdulatlanul állott ágyam mellett, felvette önt a hátára és ide hozta.

Mig az őrnagy beszélt, Morange kihuzta zsebéből a háromszínű zászlót, melyet számtalan golyó lyukasított át és ányujtotta nekem ezekkel a szavakkal:

— Ez valódi zászló, hadnagy ur és ilyet nem ad el az ember!

G. Faura.

Igaz, hogy ezen nagy munkát keresztül-vitele óriási pénzáldozatokat követel, de a várható nagy előnyökkel szemben visszariadni nem szabad, mert a városias felpezsdült forgalom meghozza a befektetett tőke kamatait.

Ezen utóbbi két part szabaddá tétele 1.463,760 korona költséget igényel. Részletekben az összeg a következő:

beton partfalakra	880,572 K
terméskőpartfal	100,661 „
aszfaltburkolás	149,881 „
kőutburkolat	57,312 „
parkírozás, fásítás	27,480 „
kisajátítás	246,852 „

A kisajátítást a törzsvagyonalapból fedeznék, míg a munkálatokat a közpénztárból. Évenként 55,480 korona annuitásról kell gondoskodni, ami körülbelül 4 százalék közköltségnek felel meg.

A főmérnök kéri, hogy az ügyet a pénzügyi szakbizottság sürgősen tárgyalja.

Orvosok gyűlése.

Az országos orvosszövetség biharmegyei fiókjá tegnap tartotta meg a megyebáza kistermében ez évi közgyűlését. A közgyűlésnek tulajdonképpen két főtárgya volt, mely az orvosok helyzetével van szoros összefüggésben. Az egyik tárgy a tulságosan megdrágult fuvar és a másik a munkásbiztosító pénztár és az orvosszövetség viszonya.

Az ülésen dr. Móric Ernő megyei főorvos elnökölt, aki jelentette, hogy a múlt közgyűlésen kiküldött bizottság megállapodásra jutott a pénztárral. A bizottság meg is kötötte az egyezséget, amit azonban a miniszter nem hagyott jóvá, hanem utasította a szövetséget, hogy szerződéssel biztosítsák a két fél közti megállapodásokat. Ez az eredmény is vívmány, mely kizárólag a központi vezetőség munkájának tulajdonítható, miért is a központnak köszönetet szavazott a közgyűlés. A további tárgyalásokra újabb hatos bizottságot küldött ki a közgyűlés. Az új hatos bizottság tagjai lettek dr. Móric Ernő elnökle mellett Weiss Jakab, Kassay Kálmán, Sámson Márton, Grósz Ignác és dr. Tormu Béla.

Dr. Móric Ernő elnök bejelenti ezután, hogy a vidéki orvosok fuvarátalánya dolgában is ért el bizonyos eredményt a hatos bizottság. Az új fuvarátalányok e szerint 180 korona helyett 200, 140 korona helyett 150 és 90 korona helyett 120 korona. Ez az eredmény azonban még mindig nem áll arányban azzal a tulságosan megdrágult fuvardíjjal, amit most kérnek mindenütt. Indítványozza az elnök, hogy a fiókszövetség indíson mozgalmat a fuvardíjak végleges rendezése végett. Elhatározza ennél fogva a közgyűlés, hogy a törvényhozás elé küldött-ségileg fog járulni és kérni fogják a rendezésnek minél előbb leendő megvalósítását.

Tekintettel pedig arra, hogy az országos szövetség vezetősége minden tekintetben felkarolta az orvosok érdekeit és igen szép eredményeket ért el, ezért a közgyűlés a vezetőségnek bizalmat szavaz, ugyanakkor elítéli mindama törekvéseket, amelyek a jelenlegi harmonikus működés ellen irányulnak és szakadást akarnak előidézni a szövetségben.

20 százalékkal olcsóbb uri ruha beszerzési forrás.

Ha finom szöveteiből készült divatos és modern szabású ruhát szeret viselni olcsón, sétáljon el

Darabont Gyula előnyösen ismert uri szabó divattermébe, Páris-u. 12. sz. alá, vagy hívja fel 980 sz. telefont,

mert azért van mellékutcában ez a különben teljesen modernül berendezett divatterem, hogy vevőit olcsón és jól szolgálhassa ki. **Dus raktárba** megérkeztek a legjobb gyártmányú angol, francia, skót és hazai szövetek, **double felöltő és divat mellények** berendezkedésem olyan, hogy a legkényesebb ízlést is kielégítenem. Műhelyemet és mintáimat bárki vételkényszer nélkül megtekintheti. **Elsőrendű munkaerők.** Vidékre mintát küldök, esetleg egy jól álló viselt öltöny beküldése elég, erről újat készítek. **Hiteles egyneműk és tisztviselőknak részletre is.**

Az ülés következő tárgya volt az orvosrendőri hullaszemlék alkalmával történő kiszárlások fuvar költségeinek rendezése. Az orvosoknak eddig ugyanis ingyen kellett ezeket az elég gyakran előforduló szemléket eszközölniök. A közgyűlés elhatározta, hogy megfelelő lépéseket tesz az ilyen szemlék díjazása végett.

Ezután a pénztári jelentést vették tudomásul, majd a tisztikart választották meg, melynek elnökévé ismét dr. Móric Ernőt kiáltották ki egyhangulag.

Végül dr. Mester Atilla kórorvos indítványozta, hogy tegyen lépéseket a szövetség az orvosok részére adandó kedvezményes vasutijegyek kieszközölése végett. Az indítványt elfogadták, mire a közgyűlés véget ért.

A közgyűlés után a szövetségi tagok a Széchenyibe jöttek össze, ahol bankett volt.

A halotthamvasztásról.

A nagyváradai Mérnökegyelet első felolvasó estélyét tegnap tartotta meg. Pehanovits Imre elnök megnyitó szavai után Tatár Zoltán, a Berettyó-Társulat igazgatója olvasott fel a halotthamvasztásról.

Ismertette a halotthamvasztás kérdését s megtudtuk ebből, hogy szórványosan mindig volt a földön halotthamvasztás, de általánosság ez a szokás nem vált soha seholy. Ahol ma a legjobban el van terjedve a halotthamvasztás: Japánban, szintén csak alig 40 százalékát a halottaknak égetik el. Az Egyesült-Államokban, ahol pedig elég praktikusak az emberek, mindössze 33 krematórium van; egész Ausztriában egy, a mint a világ legtöbb államában csak mutatóban van egy egy krematórium. Német-, Olasz- és Angolországban van 20 nál több, de már Franciaországban csak 3 akad.

Vitatta a felolvasó a halotthamvasztás előnyeit s vitakozott a katolikus egyházzal, mely tudvalevőleg tiltja a halotthamvasztást. Kár, hogy annál a pontnál nem foglalkozott azzal az igen fontos kérdéssel is, mi az egyház e tilalmának az oka? Mindjárt más világításban tűnnék fel a kérdés holott Tatár — bár burkolton — úgy állította fel a tételt, hogy az egyház maradiságból ellenzi a kérdést. Hivatkozott Mihályfy Akosnak a halotthamvasztásról szóló értekezésének ama kitételére, mely szerint a halotthamvasztás nem ütközik dogmába s megint elhallgatta, hogy Mihályfy értekezése a halotthamvasztás ellen szól. Mert igaz ugyan, hogy a halotthamvasztás magában véve nem ütközik dogmába, de akik ma propagálják, azok a halotthamvasztást egyenesen mint a feltámadás dogmájának tagadását állítják avilág elé. Ez ugyan semmi alappal sem bír, üres feleség olyan helyekről, ahol a feltámadás dogmájáról csak éppen harangozni hallottak valamit. A közvéleményben azonban tényleg a halotthamvasztást a feltámadás dogmájának a köztedatból való kiirtására akarják felhasználni s hogy ezt megakadályozza, bocsájtotta ki a Szentszék a halotthamvasztást tiltó rendeletét és kibocsátotta akkor, mikor a halotthamvasztás gondolata mint a vallás elleni tüntetés kezdett némely fejekben motoszkálni. Talán maga is mint a »libe-

ralizmus követelményét« állította oda a halotthamvasztást, már pedig talán a temetéshez még sincs absolute semmi köze a liberalizmusnak. A halotthamvasztás mellett tehát mindent felhozott Tatár Zoltán ellene alig valamit, az egyház álláspontját pedig elferdítve ismertette, a lényegeset — bizonyos tájékozatlanságból, — elhallgatta. Az sem áll, hogy a magyar nemzet bármikor is halotthamvasztást jett volna. Abból, hogy halottak földi maradványait »hamvaknak« is mondják, nagyon merész dolog, a pusztajáró ősmagyaroknál krematóriumokra következtetni.

Az egész előadás nem annyira szakszerű ismertetés, mint inkább propogáló szabadkőműves szellemű felolvasás volt. Végén hallottunk egyet-mást a halotthamvasztás költségeiről s láttunk néhány vetületet képben bemutatott krematóriumot.

Finom női szabóság!

Tisztelettel értesitem a n. é. hölgyközönséget, hogy egy elsőrendű modern szabász vezetése alatt finom női szabóságot rendeztem be.

Tisztelettel

FLEGMAN

divatháza.

Bémer-tér. Alapított 1888.

Legjobb minőségű

valódi amerikai cipők

REICHARD áruháza

cégnél kaphatók.

Nagyvárad kiváltságos adománylevele. A városi levéltárban most nagy munka folyik; selejtezik a régi, hasznavehetetlen iratokat, hogy helyet csináljanak az újabbaknak. Lakos Lajos főlevéltáros, aki a selejtezési munkálatokat vezeti, jelentést tett a városi tanácsnak, hogy néhány igen érdekes dolgot talált selejtezés közben. Így megtalálta. I. Ferenc királynak Bécsben 1822. évi június 7-én kelt Olasz és Nagyvárad városának kiváltságait megerősítő adománylevelét, amelynek aláírásai a következők: Franciscus, — Domes Ignatius Almásy, — Josephus Stettner. — Ezenkívül megtalálta a főlevéltáros Szacsvey Imre vértanú iratait, valamint 25 darab, még nem is használt különböző nagyságu ólom sclissét. Ezek az ólom öntvények részben Nagyvárad egyes kiválóbb épületeit, részben pedig Nagy-

várad környékének egyes pontjait ábrázolják. A főlevéltáros reméli, hogy az iratok között valószínűleg talál valami adatot ezekre a metszvényekre.

UJDONSÁGOK.

A XI Katholikus nagygyűlés.

Egy hét múlva, november hó 12, 13 és 14 napján lesz Budapesten, a XI. országos katolikus nagygyűlés, melyen a magyar katolicismus hatalmas, imponáló erővel fog megnyilatkozni. A nagygyűlés általános programjának főbb pontjait a következőkben közöljük:

November 12-én, vasárnapon reggel 8 órakor szent mise és közös áldozás a Mária Kongregációk tagjai részére a Szent István bazilikában, hol a misét Mailáth Gusztáv Károly gróf erdélyi püspök mondja.

9 órakor: Veni Sancte a belvárosi plébánia-templomban, hol a misét Zichy Gyula gróf papi püspök mondja.

Délelőtt 11 órakor: a székesfővárosi Vigadó termeiben I. nyilvános (megnyitó) ülés. Szónokok: Mailáth György gróf, Zichy Aladár gróf, Giesswein Sándor dr., Glattfelder Gyula dr.

Délután fél 3 órakor: a székesfővárosi Vigadó termeiben a Katolikus Népszövetség disz-ülése; a székesfővárosi Vigadó termeiben a Mária Kongregációk nagygyűlése.

8 órakor: a székesfővárosi Vigadó termeiben az egyetemek és főiskolák katolikus ifjúságának ünnepélye (ünnepi szónok: Windisch-Graetz Lajos herceg, belépődíj 1 korona)

A székesfővárosi Vigadó éttermében a Mária Kongregációk vacsorája.

November 13-án, hétfőn reggel 8 órakor szent mise a belvárosi plébánia-templomban, hol a misét Várady L. Arpád győri püspök mondja.

Délelőtt fél 10 órakor: a székesfővárosi Vigadóban az Országos Katolikus Magyar Iskola-egyesület rendkívüli közgyűlése. Elnöke Széchenyi Miklós gróf váradai püspök.

11 órakor: 1. a Szent István Társulat nagytermében (VIII. Szentkirályi-utca 28.) a Szent István Társulat, az Aquinói Szent Tamás Társaság és a Katolikus Irók és Hírlapírók Országos Pázmány-egyesületének matinéja.

Délután fél 3 órakor: a Középponti Papnevelő intézet nagytermében (IV. Papnövelde-utca 7.) a Katolikus Középponti Tanár-Egyesület igazgatói ülése.

5 órakor: a székesfővárosi Vigadó termeiben II. nyilvános ülés. Szónokok: Ghillány Imre báró, Mikos János gróf, Szemlér Ferenc, Apponyi Albert gróf.

A Középponti Katolikus Kör fehértermében (IV. Molnár-utca 11.) az oberammergaui passiójátékot háromszor fogják előadni, 13-án 3 és fél 9, és 14-én 3 órakor (belépti díj 1 korona).

November 14-én, kedden reggel 8 órakor: Te Deum a belvárosi plébánia-templomban. Az Országos Középponti Legényegyesület disztermében (VII. Rottenbiller-utca 20—22.) a Magyarországi Katolikus Legényegyesületek Szövetségének közgyűlése.

Délután fél 5 órakor: a székesfővárosi Vigadó termeiben III. nyilvános (záró) ülés. Szónokok: Simonyi Semadám Sándor dr., P. Buttykay Antal, Csernoch János dr.

Este 8 órakor: 1. a Középponti Katolikus Kör fehértermében (IV. Molnár-utca 11.) ünnepi lakoma, melyen Csernoch érsek vezetésével a püspöki kar is résztvesz; 2. a budavári koronázó templom magas tornyán toronyzene, vezeti Széchenyi Sándor es. és kir. karmester.

KAJÁRI ÖDÖN

ELEKTROTECHNIKAI VÁLLALATA

HELYI ÉS VIDÉKI TELEFON

Nagyvárad, Beöthy Ödön-u. 46.

497.

Készít villamos világítási és erőátviteli, valamint csengő és házi telefon berendezéseket.

A legjobb minőségű Dr. JUSTH-féle Wolframlámpák 2 K 30 f.-ért kaphatók.

* **Személyi hírek.** Ifj. dr. *Chorin Ferenc* budapesti ügyvéd, *Fodor Ferenc* a magyar gyáriparosok országos szövetségének tőltkára Budapestről, *Eitner Jenő* bőrgyáros Sümegről, *Fuchs Adolf* bőrgyáros Bécsből, a *Moskovits Farkas* és *Társas* cipő és csizmagyár r.-t. mai rendkívüli közgyűlésére városunkba érkeztek.

* **Oltáregyleti Szentségimádás.** A nagyváradai Oltáregylet november havi első ajtatósságát ma az ismert sorrend mellett a *Szent László templomban* tartja.

* **Városatyaválasztás.** Ez év végén választási küzdelem lesz Nagyváradon. Nem ugyan képviselőválasztás előtt állunk, hanem csak városatyaválasztás lesz. Mind három városrészben egy-egy helyet kell betölteni és pedig az olasz kerületben a *Tanay Zsigmond*, *Ujváros*on a *Stettner István* és *váralján* a *Fuchs Mór* helyére választunk törvényhatósági tagokat. A városi tanács azt javasolja, hogy a választásokat mindhárom kerületben december 3-ra tűzzék ki.

* **Vetitőestély a Katholikus Körben.** A közönség általános örömeivel találkozott az a hír, hogy a katolikus kör az idén is, mint a múlt évben vetitőestélyeket rendez, amelyeken szivós és élvezetes ismeretterjesztő előadások keretében szebbnél szebb színes képeket fog bemutatni a történelem, vallás, földrajz, természettudomány, művészet minden ágából. A legelső vetitőestély holnapután kedden lesz d. u. fél 6 órakor. *X. Pius* pápa életét színesképben vetítik a vászonra. Az előadást dr. *Krüger Aladár* fogja tartani.

* **Járványok a megyében.** A tenkei főszolgabíró jelentette, hogy Tenkeszéplak községében vörhenyt állapított meg az orvos. — Ugyancsak a vörheny felléptéről tett jelentést az élesdi főszolgabíró, aki azt jelentette, hogy Izsópallagán lépett fel vörheny. A fertőzött községekben az iskolákat bezáratta a főszolgabíró.

* **Bozóky Béla halála.** Nagyvárad város előkelő társadalmának egyik régi brsült tagjának elhunytáról részvétellel értesülünk. *Bozóky Béla* nyug. máv. felügyelő, pénteken éjjel élete 66. évében meghalt. Az elhunyt derék férfiú kiváló szakember volt, aki szaktudását hosszú ideig Nagyvárad város törvényhatóságában mint városatyá is érvényesítette. Evekkel ezelőtt az erős testalkatú férfiút szélhűtés érte. Hosszu hónapokon keresztül élet-halál között lebegett, míg orvosainak és szerető családjának gondos ápolása megmentette; de egészségét többé nem nyerte vissza. Betegsége egy szép pályát derékon tört ketté. Nején, leányán és unokáin kívül nagyszámu előkelő rokonság gyászolja a kiváló férfiú halálát. Temetése ma, vasárnap délután fél 4 órakor lesz a Kálváriautca 8. számú háztól.

* **A hajléktalanok menhelye.** A tél közeledtével véget ért a boldog állapot, hogy minden bokor szállást ad s a legkülönbözőbb egzisztenciák szaporítják a városokban a dologtalanok számát. *Fried Ferenc* törvényhatósági bizottsági tag indítványt is adott be a Nagyvárad város törvényhatóságához, amelyben egy

menedékház felállítását sürgeti: *Eleméry Ferenc* tanácsnok, a szegényügyek kezelője, nem várva be az indítvány sorsát, tegnap előterjesztést tett, hogy már most gondoskodják a város, hogy a hajléktalanok meleg szállást kaphassanak. Erre a célra legalkalmasabbnak találta a tanácsnok a város által utcarendezés céljaira megvett *Sztaroveszky-utcai Guttman Blanka-féle* házat, amelyet most vett át a város és amelyet csak tavasszal bontanának így el. Ezen épületben 7 szoba és 2 konyha van, amelyeket felelehetne használni téli menedékhelyül. Az épületben levő boltot a lebontásig meghagynák *Balázs Márton* jelenlegi bérlőnek, ami által némi jövedelem is jönne be.

* **A Félix-fürdő téli szezonja.** Dacára, hogy már régemult a fürdőszezon s benne vagyunk a télben, a Félix-fürdőben élénk, mozgalmos élet van, a nagyszámu fürdővendégek között, akik gyógyulást keresnek a hírneves fürdőben. A jelenlegi fürdővendégek névsora a következő: *Kenyeres János* és neje földb. Nagyszalonta, *Mártonffy István* ügyvéd és neje Nagyszalonta, *Pusztay Lajos* földbirtokos Nádudvar, *Gyenge Imre* nyilvántartó Nagyszalonta, *Kovács Mihály* magánzó Lolozsvár, *Marosffy Dezső* főszámvevő és neje Debrecen, *Török Jenő* Endre lapszerkesztő Budapest, *Bordás Mihály* hiv. Kolozsvár, *Berger Sándorné* keres. neje Nagyvárad, *Kiss János* gépmester Kolozsvár, *Frölich János* nagyiparos Nagyvárad, *Kerekes Gyula* főjegyző B.-ujfalu *Ibillo Mariska* hiv. Kolozsvár, *Theodorovics János* cs. és kir. hadnagy Máramarosziget, *Rapaport Sándor* iparos Debrecen, *Boros Jenő* földb. Földes, *Szabó Daniél* magánzó Arad, *Veres Károly* földbirtokos Szatmár.

* **Megszökött fiatal bűnösök.** A fiatalkoruak bírósága tegnap *Osváth Gusztáv* és *Barta Zsigmond* nagyváradai közismert fiatalkoru tolvajokat több rendbeli lopás miatt 3—3 havi fogházra ítélte. Nevezettek a kir. törvényszék épületéből még mielőtt átadák volna a fogházöröknek, megszöktek. A rendőrségnek csak késő este sikerült őket a városban elfogni s ma átadták őket a kir. ügyészségnek.

Wasiliew tanár, a varsói Szt.-Rókus kórház főorvosa jelenti: Oly esetekben, amikor a felgyülemlesek eltávolítása az emésztő csatornából sürögösen szükségesnek látszik, a természetes **Ferencz József**-keserűviz az összes általam ismert források között a leghatásosabbnak bizonyult. A **Ferencz József**-keserűviz hosszabb használat mellett sem válik terhessé, hanem a gyomor-és bélműködést kitűnően szabályozza. — Kapható gyógytárakban és fűszerkereskedésekben. A Szétküldési-Igazgatóság Budapestben.

* **Fizetésképtelen utalap.** A biharkeresztési főszolgabíró tegnap panaszt tett az alispánnál, hogy *Berettyószentmárton* községe többszöri felszólítása dacára sem fizette ki a reáeső vicinális utadó járulékot. A község nem fizetése miatt a komádi-biharkeresztés és berettyószentmártoni utalap fizetési zavarokkal küzd. A keresztési főszolgabíró arra kéri az alispánt, hogy a nem fizető községgel szemben kellő szigorral járjon el.

x **Itt a vadászat!!** Ha élvezettel akar vadászni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezz be szakembertől, mert nem mindegy az, hogy csak puska vagy patron legyen, hanem fontos, hogy az jó és szakértő által legyen készítve, ne hagyjuk magunkat félrevezetni hangzatos hirdetésektől, mert rendszeren későn bánjuk csak meg, ha ilyeneknek felülünk. **Sauer-féle** fegyverek eredeti gyári árban árjegyzék szerint; továbbá a legelső rendű gyárosok fegyverei csak **LADÁNYI JÓZSEF** puskaművesnél kaphatók eredeti árban. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. Nagyvárad Rákóczi-ut.

— **Jótekonycélu magyar állami sorsjáték.** Ó cs. királyi Felségének legfelső elhatározása alapján a budapesti m. kir. lotto-jóvedéki igazgatóság minden másfél évben jótekonycélu állami sorsjátékot rendez, melynek tiszta jövedelmét közhasznú és jótekonycéluokra fordítják. Az utolsó 10 államsorsjáték jövedelméből mintegy 145 különböző közhasznú és jótekonycélu intézmény részesült 10—30 ezer K, sőt az utóbbi sorsjátéknál már 60 ezer korona segélyben. Ilyenek voltak: a különböző köz- és gyermek-kórházak, árva- és szeretetházak, siketnémák és vakok intézetei, népkonyhák, fehércereszt egyletek, mentők egyesülete, jótekonycélu egyletek, különféle segélyző egyletek, szanatóriumok, poliklinikai és más hasonló jótekonycélu egyletek és közhasznú intézetek, melyeknek sokszor e jutalékok adták meg az első lételemet. A budapesti m. kir. lotto-jóvedéki igazgatóság jelenleg a XXIX-ik állami sorsjátékot rendezi 475.000 K. készpénz nyereménnyel. A főnyeremény 200.000 K. Ezenfelül még 14884 nyeremény van 30.000, 20.000, 10.000, 5000, 1000, 500 stb. nyereményekkel. Az összes nyereményeket készpénzben fizetik ki. A sorsjegy roppant olcsósága és a sok kedvező nyeresési esély folytán a köz javára működő emberbaráti intézmények érdekében felhívjuk t. olvasóinkat a jelenleg rendezés alatt álló XXIX-ik jótekonycélu állami sorsjáték támogatására. A huzást visszavonhatatlanul f. é. december hó 14-én a lotto-jóvedéki igazgatóság (Budapest, IX., Vámpalota) tartja meg. Az említett igazgatóság kívánatra bárkinek díjtalanul és portómentesen küldi az új alapra fektetett sorsjáték részletes játéktervét.

* **Az idei szép őszi napokat** legkellémesebben **CSÁKY SÁNDOR** terített asztalai mellett tölthetjük el, (vasut-állomási repülő-híd hegyoldali lejárójánál) hol mindenkor tisztán kezelt kitűnő hegyi borok, izletes jó magyar konyha áll a t. közönség rendelkezésére. — Minden szerdán este friss flecken-sült. — A t. közönség szíves pártfogását kéri **Csáky Sándor** vendéglős.

x **Olaszok és törökök** ez egyben megegyeznek, hogy a sárga, simulékony «Ceres» («Ceres»-kockák) sütéshez a lehető legeszményibb zsír. Könnyen verhetjük habosra, a tésztaéknak finom diózt ad és a leggyengébb gyomor által is könnyen megemészthető.

x **Tények bizonyítanak!** A **Bankó Bank** r. t. eddigi nagy sikereiről mi beszélhetne világosabban, mint a rövid idő alatt kifizetett nagy nyeremények hosszú láncolata! Csak eddig már egy 602.000, egy 200.000, két 100.000, egy 90.000, egy 80.000, egy 70.000, három 60.000, öt 50.000, négy 40.000, öt 30.000 stb. nagy nyereményeket fizettek ki. Ne mulassza el tehát senki, aki nyerni akar, sorsjegyét a már folyó hó 16-án kezdődő új osztályosorsjátékra azonnal **Bankó Bank** r. t. Budapest, *Andrássy* ut 60. számán, mert **Bankó** sorsjegy bank!

* **Helybeli ősmert masszírozó és masszírozónő,** kik a *Rimanóczyi* fürdőben éveken át működtek, házaknál masszírozást és hidegkúra adását, valamint tyukszem vágást fogadnak. Czim: *V. Lajos* Varju-u. 6. szám. Telefon szám 752.

Jenny Jenő órás és ékszerész
Nagyvárad, Sz. János-u. 39 sz.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárat zseb- és ingaórákban, valamint legújabb kivitelű ékszertárgyait, óra és ékszer javításokat a legjutányosabb árban pontosan eszközlők s valamint brilliáns köveket és

tört aranyat napi árban becserelek és megveszem. Óra javításokért 1 évi kezességet vállalok. A helybeli és vidéki n. közönség szíves pártfogását továbbra is kérem. Maradtam

tisztelettel

Jenny Jenő.

Csillár és fémáru gyártási telep:
Nagyvárad Iroda raktár
Szt. János-u. 1. Bémer-tér 3.
Telefon 556. Készítik a legizlésebb kivitelben modern és stilszerű csillárokat, villamos, gáz vagy petroleumra. Átalakítások s régi csillárok galvanizálása; villamos motor, világítási és csengő berendezések a legolcsóbban. Kiváló bizsittel STERN ADOLF. 33

X Október havában megjelenő magyar és német folyóiratok nagy választékban érkeztek. Kérjen mutatványszámot. Benkő Artur. Telefon 870.

X A LA GERBEAUD színházi cukorkák kizárólag esakis Aszódynál, Kossuth-utca és Cukorkakirálynál Kert-utcán kapható eredeti csomagolásban, I-es 2 K, II-ös 1 K, III-as 50 fill. Kiváló finom, jó minőségűért a cég neve garancia. Minden csomagon az Aszódy név olvasható. Telefon 635. 550

Rimanóczy műbutorgyár.

:- Állandó bútorkiállítás. :-

I. rendű tölgy és bükkfa parketta saját gyártmány.

Saját készítményű modern cserépkályhák állandóan raktáron. Elvállalja kályhák javítását.

Raktár és iroda: Rákóczi-ut, saját ház.

:- TELEFON: 796. :-

Költségvetés díjtalan.

Tudósítás!

Tudatni kívánom az igen tisztelt eddigi megrendelőimmel és az elegáns ruhákat szerető úri közönséggel, hogy

az őszi és téli szöveteim

megérkeztek. Angol és belföldi szövetekben oly nagy választékkal rendelkezem, hogy bármelyik fővárosi céggel felveszem a versenyt, ugyszintén az előállításban is, ami a saját vezetésem alatt történik.

Nagybecsű pártfogást kér

FRIEDLÄNDER

angol uri szabó cég

Nagyvárad, Szent János-utca 4. sz.

Mintákkal kívánatra háznál szolgálok.

Telefon 11-41. Telefon 11-41.

Kolosváry Sándor

ékszerész, arany és ezüstműves üzletét

folyó év május 1-én helyezte át míg az építkezés tart Nagyvárad, Rákóczi-ut 5. sz. Veiszlovits házba, az Orsolya zárda templomával szemben.

ÓVÁS.

Óvakodjunk a selejtes kézi munkáktól, Bóvli árut ne vegyen, mikor

ujat és szépet

nálam az elismert olcsó áron szerezhethet be.

TÁTRAY GUSZTÁV

Rákóczi-ut 4. sz. — Telefon 783.

Figyeljünk a cégre

Értesítés.

Van szerencsénk a mélyen tisztelt háztulajdonos urak becses tudomására hozni, hogy Óváry Lajos kályhás üzletét átvettük s az eddigi szolid alapon folytatjuk

ÓVÁRY TESTVÉREK

cég alatt.

Kiváló jóságú modern és izlések kályháinkkal, pontos kiszolgálással és becsületes munkával óhajtjuk továbbra is mélyen tisztelt megrendelőink elismerését kinyerni s a boldogult elődünk által szerzett bizalmat továbbra is fenntartani. A legdivatosabb és legegyszerűbb

cserépkályhák

állandóan raktáron vannak.

Javítási munkák a legrövidebb idő alatt eszközöltetnek. Nagybecsű megrendeléseiket kérve, vagyunk tisztelettel

Óváry Testvérek kályhás iparosok

(Óváry Lajos utóda).

Csengeri-utca 27. szám.

ORSZÁGOS KÖZVETÍTŐ BANK RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Nagyvárad, Rimanóczy-utca 9. I. em.

Kieszközl

törlesztéses és jelzálog kölcsönök,

Financirozza HÁZAK VÉTELÉT és ELADÁSÁT és azokra, mint minden más ingatlanra a legmagasabb értékbecslés szerint GYORSAN OLCSÓ KÖLCSÖNT folyósítat.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. Babuska, este: Artatlan Zsuzsi.

Hétfő: Theodor és társa.

Kedd: Tilos a csók.

Szerda: Cigányszerelem.

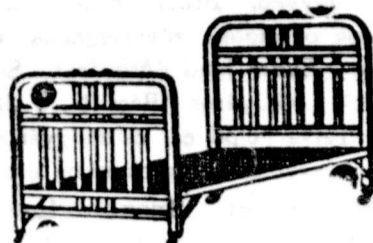
Csütörtök: Hit és haza (premier.)

Péntek: Hit és haza.

Szombat: Hit és haza.

Vasárnap d. u. Iglói diákok, este Eszematáda (premier.)

Vas és részbutor

gyári raktári

Székényágy 3 matracca 20 korona

Sodronybetét 10 korona

Rézkarmiss 4 korona

Gyermekágy 24 koronától feljebb, kapható

Kohn Adolf

vaskereskedőnél Nagyvárad, Kossuth-utca

10 sz. Telefon 636.

A novemberi műsor a színházban.

Rövid, alig negyed óráig tartott tegnap, szombaton délután Nagyvárad város színházi bizottságának ülése.

A máskor erős, zajos felszólalások elmaradtak; indítványt sem tett senki s így a novemberi műsor volt az ülés egyetlen tárgya.

Dr. Mihelyi Lajos elnökölt, jelen voltak: Harmathy Károly, dr. Olasz Béla, dr. Pácz Sándor, Miskolczy Barna, Schwartz Izidor, Lukács Ödön, dr. Adorján Emil, Kőszeghy József, Erdélyi Miklós szinigazgató és Juricskay Barna jegyző.

Elnök bemutatta a szinigazgató által november hónapra kitűzött darabok jegyzékét, amely szerint a hónap folyamán a következő darabok kerülnek előadásra:

Tilos a csók, Theodor és társa, Cigányszerelem, Hit és haza (új színmű), Eszematáda (új operett), Csikós, az olasz stagione négy előadása: Rigoletto, Sevillai borbély, Fauszt, Fra Diavolo operák, — Hamlet, Kolumbusz báró (új énekes bohózat), Artatlan Zsuzsi, A szerelem gyermeke (új színmű); — itjúsági előadás: Peleskei nótárius.

A betérjesztett műsort a bizottság elfogadta.

A szinigazgató kérte, hogy az új tagok felett nyilvánítsa a színházi bizottság véleményét, mivel december 1-ig pótolni kell az esetleges hiányokat.

A színházi bizottság november 13-ra tűzte ki a bizalmas értekezletet, amelyen kritikát mondanak a színházról felett.

Vasárnapi előadások. Ma délután félhelyárakkal a Babuskát, ezt a finom muzsikájú rendkívüli mulatságos operettet játszik a színházban, este pedig a legdivatosabb, legnépszerűbb operettet, az Artatlan Zsuzsit játszik.

Theodor és társa. A szezonnak ez a legpompásabb bohózata. Finom pajkos, igazi párisi pikantéria, de előkelő szellemes formában. Ezt a darabot játszik hétfőn a Szigligeti-színházban.

Hit és haza. A hét közepén kimagasló színházi eseménye lesz a színháznak. Most mutatják be Schönherrnek Hit és haza című szenzációs drámáját. A berlini írónak ezt a híres

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-fele

Használata valódi áldás gyomorba-josoknak, székszorulásban szenvedőknek.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort 2-3 óra alatt teljesen rendbehozza. Kis üveg 40 fill. Nagy üveg 60 fill.

Kapható Nagyvárad és vidékén minden gyógyszerárban és jobb fűszerüzletben.

darabját, amelynek сюжетjét a vallás háboruk forró levegőjébe állította be. Vilmos császár a legpompásabb német drámának mondta. A Vigszínházban óriási sikerrel mutatták be ezt a darabot. Vidéken legelőször alig pár hét után a Szigligeti színházban adják elő a szenzációs nagyhatású drámát,

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐ BUZIÁSI PHÖNIX ÁSVÁNYVIZ

BAKTERIUM-MENTES

természetes ásványviz.

Üdit-gyógyít. Üdit-gyógyít

Vese- és hólyagbajoknál, a vesemedence idült hurutjainál, húgykő- és fényképződésnél, a légutak és a kiválasztó szervek hurutos bántalmánál kitűnő hatásának bizonyult.

Orvosilag ajánlva. — Főlerakat:

JANKY ANTAL utóda
cégnél Nagyvárad. 203

IRODALOM.

A «Vasárnapi Ujság» november 5-iki szép képekben közli az ideai halottak napjára elkészült s a keresési uti temetőben felállított új művészi síremlékek képét, köztük a Petőfi családját, leleplezési ünnep képeivel együtt. A többi képek és képsorozatok szilisztriai tatár típusokat mutatnak be. *Juszkó* Béla rajzai után, *Thököly* Imre egy Londonban levő eddig ismeretlen képét, *László* Fülöp újabb festményeit, az Eötvös-kollegium új palotájának felavatását, képeket a színházak ujdonságaiból, a jegyzőgyűlésről, *Barna* Izidor arcképét, az eperjesi kollegium új épületét, stb. Szépirodalmi olvasmányok: *Kaffka* Margit regénye, *Abrahám* Ernő novellája, *Vörösmarty* János és *Peterdi* Andor versei, *Asherton* angolból fordított regénye. Egyéb közlemények: *Alexander* Bernát színházi cikke, cikk a nem egyenrangú fejedelmi házasságokról, tárczacikk a hétről s a rendes heti rovatok. Irodalom és művészet, sakkjáték, stb. — A «Vasárnapi Ujság» előfizetési ára negyedévre öt korona. Megrendelhető a «Vasárnapi Ujság» kiadóhivatalában (Budapest, IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.)

TANÜGY.

Iskolaszenteselés Biharon. Gróf *Szechenyi* Miklós püspök bőkezűségéből modern iskola és tanítói lak készült a szomszéd Bihar községben. Az új iskolaépület ünnepélyes felszentelése ma délelőtti az Istentisztelet után fog megtörténni az egész község részvétele mellett. A felavatást *Trenhauser* József esperes végzi. Az új épületek emelésében sokat buzgólkodott *Szentkirályi* Zoltán plebános, kinek nagy öröme lesz ma, hogy püspökünk bőkezűségéből a modern igényeknek megfelelő iskolája van immár a hitközségnek.

Trahomás betegek a belényesi tanítóiskola között. A belényesi tanuló ifjúság között az utóbbi időben igen el van terjedve a trachoma. Tegnap szintén jelentette a főszolgabíró, hogy a megvizsgált 849 tanuló közül 5 gyermek trachomát és 39-en gyanús hurutot konstátált a járási orvos. A trachomás betegek elkülönítése és a baj továbbterjedésének megakadályozása végett a szükséges intézkedéseket megtették.

EGYESÜLETEK.

Feloszlatott önkéntes tűzoltó egyesület. A nagyszalontai önkéntes tűzoltó egyesület már korábban elhatározta, hogy tekintettel a rendezett községi tűzoltóságra, feloszlik és vagyonát a községi tűzoltóság rendezésére fordítja. A határozatot a belügyminiszter tegnap jóváhagyta.

A magántisztviselők egyesületének nagygyűlése. A Nagyvárad Magántisztviselők Egyesülete ma, vasárnap délelőtti 11 órakor a Kereskedelmi és Iparkamara disztermében nagygyűlést tart. Előadók lesznek: *Pasku* Gyula, a Magántisztviselők Országos Nyugdíj-egyesületének írtisztviselője és dr. *Kreutzer* Lipót tanár a Magántisztviselők Országos Szövetségének elnöke. Az elnökség kéri a tagokat hogy minél nagyobb számban szíveskedjenek megjelenni.

Z E N E.

Jogászok hangversenye. Ma este kilenc órakor lesz a jogászfijúság hangversenye a Kereskedelmi Csarnokban. A hangverseny számai a komoly művészetet szolgálják, s a közönségnek pompás élvezetben lesz része. Mindjárt az első szám külön érdekességgel bír: a postások ujonnan szervezett zenekara ezuttal mutatkozik be. *Franyó* Zoltán, kit mint szellemes és tartalmas előadót ismer a nagyvárad közönség, szabad előadást tart. Természetes, hogy a legnagyobb érdeklődéssel várjuk F. *Károlyi* Leona uró és dr. *Krüger* Jenő duettjét. A nagyvárad színházi közönség mihamar ünnepeltté lett énekesnője: *Horváth* Mici néhez technikájú szólókat énekel elsőrendű operettekkel s zongorán *Váradi* Aladár fogja kíséni. Hegedűn *Fejér* F. hegedűművész fog gyönyörű dolgokat produkálni, míg a Nagyvárad Kamarazene Társaság intim művészettel interpretál darabokat a legnagyobb zeneművészekről. *Váry* F. János, az ifjúság elnöke előadja egyik legsikerültebb költeményét, míg *Branyicsky* Dezső kötetéből olvas fel verseket. *Zay* Margit urleány és *Miszey* Zsigmond együttesen adnak elő zeneszámokat s mint a főpróba mutatta: a legszebb sikerrel.

A hangverseny-szezon első estéje, mint jeleztük szombaton, e hó 11-ikén lesz. Igazi zenei szenzációkkal köszönt be ezen az estén a szezon. Két világhírű művész: a londoni »Covent Garden« nagyhirű énekesnője, *Mary Maud* és a nagyvárad koncertpublikum régi kedves zongoristája *Stefániai* Imre lesz a szereplője Nagyvárad ideai első hangverseny estéjének. Mindakettőt — *Stefániai*it már egész közelről — jól ismeri hiréből az ujság olvasó publikum. *Mary Maud* nemrégiben előkelőbb németországi hangversenytermekben vendégszerepelt óriási sikerrel. »A koncertpódium új fenoménját fedezték benne«, — így ír a komoly kritika hiréről az ismeretes berlini »Voss Zeitung«, a »Tageblatt«, a »Morgenpost« stb., mind elismerő hangon nyilatkoznak róla. *Stefániai* a maga részéről ünnepi estévé avatja a hangversenyt azzal, hogy számai kizárólag Liszt *Ferenc* gyönyörű mű darabjaiból válogatta össze. Mindenkép gradiózus, pompás preludiuma lesz a szononak. *Stefániai* és *Mary Maud* estéje elé nagy érdeklődéssel néz a hangverseny rendezősége.

NYILTTÉR.

NEUMANN TESTVÉREK

Üvegfestészeti és díszüvegezési műintézete.

Üvegcsiszoló és tükör árúgyár.

NAGYVÁRAD, RÁKÓCZI-UT 55. SZÁM.

A főtisztelendő papság szives figyelmébe ajánljuk műtermünk

templom ablakok díszüvegezések készítésére, művészi és egyszerűbb kivitelben ólom keretbe foglalva.

CZÉGÜNK TÖBSZÖRÖSEN KITUNTETVE.

Telefon 1164.

Dr. Julier Vilmos

lakását

Rákóczi-ut 8. sz. alá helyezte át.

IRODA A THELYEZÉS!

A Fonciere Pesti Biztosító Intézet nagyvárad főügynökségének

irodahelyiségei november 6-tól hétfőtől kezdve

Rákóczi-út 9. sz.

(Bartsch-ház) I. emeletén vannak.

Dr. Papp Károly

ügyvéd
irodáját

Uri-utcza 41. szám alá helyezte át.

Friedman Izidor

női divat-termét
Lévay-palotából

Nagy Sándor-u. 4. sz. alá helyezte át.

PÉNZ

Olcsó
tőketörlesztéses kölcsönöket

10-75 évre folyósít, ugyiszintén régi drágább kamatu kölcsönöket kicserél, convertál a lehető legrövidebb idő alatt.

Házak, szőlők, földbirtokok
örök árban való adás-vétel vagy bérletét a legsikeresebb eredménnyel közvetíti.

Földbirtok parcellázását
saját költségén elvállalja és financirozza.

Faludi Ignác utóda
BARNA ARTHUR
bankbizományi és ingatlan forgalmi irodája
NAGYVÁRAD, MÉSZÁROS-UTCZA 2-ik SZÁM.

ELADÓ egy 15 változatu
Zimmerman-féle
egészen új
HARMONIUM.
Cím a kiadóhivatalban

FOGAK.

Ép gyökerek bennhagyásával művészikivitelben szájpaddás nélkül is készít **kitünő hirt** **nevü**

Fogműtermében
Özv. Dr. Deákné
Nagyvárad, Kossuth-u. 2.
Fekete Sással szemben

A szerkesztésért felelős:
Dr. VUCKICS GYULA

TÁVIRATOK.

A hercegprimás és az ünnepek.

Budapest, nov. 4. (Saját tud.) Vaszary Kolos hercegprimás most kibocsátott körlevelében elrendeli, hogy a jövő évben az ünnepek rendje az eddigi maradjon. — A körlevélben ajánlja még a magyar gazdaszövetség pártolását és gyűjtést rendel el a gyermekszanatórium javára.

Elszabadult vonat.

Brassó, november 4. (Saját tud.) Predeálnál egy 13 vagonból és mozdonyból álló vonat a lejtős pályán elszabadult s iszonyu sebességgel rohant Brassóig, ahol sikerült megállítani. Szerencsére semmi szerencsétlenség nem történt.

A kínai forradalom.

Nanking, nov. 4. Csang-Cse-nál nagy csata volt, amely elől a külföldiek a szigetre menekültek.

London, nov. 4. Stonkongból jelentik, hogy a forradalmárok Vucauban a Kvangcsi tartomány függetlenségét proklamálták. Kimondták azt is, hogy ezentul semmiféle adót nem szállítanak Pekingbe és külön hadsereget szerveznek.

KÖZGAZDASÁG.

Vásárok Kötégánban. A kereskedelmi miniszter leiratilag tudatta az alispánnal, hogy Kötégán községnek megengedte, miszerint évenként január és július 10-én országos vásárt és minden hétfőn heti vásárt tarthasson.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabonatözsdeén tegnap nyugodt kezdet után zárlatnál kissé megszűrdült az irányzat. Készáru forgalom harmincezer mázsa változatlan árák mellett.

Határvidék zárlata:

Októberi buza	— — —	11.95
Áprilisi buza (1912)	— — —	10.44
Októberi rozs	— — —	9.69
Áprilisi rozs	— — —	8.59

Októberi zab	— — —	9.37
Áprilisi zab	— — —	9.36
Májusi tengeri (1912)	— — —	8.57
Augusztusi tengeri	— — —	8.60
Augusztusi repce	— — —	14.60

Budapesti értéktözsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiók-jának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	841.—
Osztrák hitelrészvény	— —	643.—
Jelzálogbank	— —	482.—
Leszámitoló és pénzváltó	— —	571.—
Salgótarjáni közsén	— —	675.—
Osztrák államvasut részvény	— —	719.—
Közuti vasut	— —	789.—
Beocsini cement	— —	—
Rimamurányi vasmű	— —	619.—
Városi vasut	— —	415.—

Védjegy: „Horgony“

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller
pótléka

egy régiónak bizonyult háziszere, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult közsévényél, oszónál és meghülekéknél.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony“ védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van csomagolva. Ára üvegekben K.—80, K.1.40 és K.2.— és úgyszólván minden gyógyszerárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznél, Budapest. D. Richter gyógyszerár az „Arany oroslánhoz“, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

Dajkovits E.
fényirodájában
Sas palota

esküvői felvételek a legdiszesebb elrendezésben,
villany felvételei speciálitása
utólérhetetlen.

**A szerelem utja a gyomron visz át
azért süssetek és főzettek kizárólag Ceres ételzsirral.**

Legfinomabb TEAVAJ készít se: Sárga, simulékony »CERES« ételzsir (»Ceres«-kockák) és fehér (»Ceres«-táblák) egyenlő arányban keverve, óvatosan, felhevít és jól megkavarándó, mialatt a tálat avagy a lábost gyorsabb kihülés végett hideg vízbe állítjuk mindaddig, míg a zsir megfagy. A tej viztartalma így teljesen kiválik, míg a »Ceres« zsir a legfinomabb teavaj ízét és zamátját veszi fel és ugyanugy használható is. Egy tojás sárgája még jelentékenyen növeli e keverék jóságát. Az ezen utasítás alapján előállított teavaj az érvényben levő törvényes határozmányok szerint esakis a saját háztartásban használható.

I. sz. minta az 1910. évi 111.036. sz. p. h. min. körrendeletre.
99839.—II. 1911.

Hirdetmény

a házbérvédelem bevallása tárgyában.

A házbéradó az 1912. évre való érvénnyel kivetendő lévén, az ezen kivetés alapjául szolgáló házbérvallomási ívek benyújtására a m. kir. pénzügyminisztérium 1911. évi 111.036 szám alatt kiadott rendeletével az **1911. évi november hónap 2-ától 30-ig terjedő időt tüntette ki.**

A házbéradóról szóló 1909. évi IV. t.-cz. 46. §-a értelmében a bevallás annak a községnek előjáróságánál történik, amelynek területén a ház fekszik.

A házbérvédelem bevallására kötelezve van:

- a) a tényleges birtokos, illetőleg vagyonközösség esetén az összes tényleges birtokosok;
- b) a házközösségnél annak feje;
- c) nem önjogi, valamint jogi személyeknél a törvényes képviselő.

Ha a közös tényleges birtokosok közül csak egy ad vallomást, utóbbi az összes tényleges birtokosok meghatalmazottjának tekintendő.

A ház tényleges birtokosa (tulajdonos vagy hasznélvező), illetve a törvényes képviselő, a házbérvallomási ívet meghatalmazott által is kiállíthatja, ennek eljárásáért azonban a meghatalmazó anyagilag felelős. A bélyegmentes meghatalmazás kívánatra bemutatandó.

Felhívottnak tehát a vallomásra kötelezettek, hogy a házbérvallomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki s azt a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) november hó 2-ától kezdve **legkésőbb november hó 30-ig nyújtják be.**

A bevallás tárgya: a házak évi nyers bérvédelem. Nyers védelemnek tekintendő együttvéve mind az, amit a bérlő a bérlettárgy használatában fejében a bevallás időpontjában ellenértékül fizet, illetőleg teljesíteni tartozik.

Ide számítottak különösen:

1. a szoros értelemben vett lakbér;
 2. a természetbeni szolgáltatások, a tulajdonos helyett fizetett kárbiztosítási díjak, állami, helyhatósági s egyéb adók, azoknak az összegeknek kivételével, melyeket a bérlő községi adó fejében házbérfillettek elnevezése alatt, vagy más községi lakásadó címén fizet, ha a bérbeadó ezeket az összegeket elkülönítve mutatja ki, vagy bérvallomásában odanyilatkozik, hogy a mellékjárulékaival együtt bevallott nyers védelemben a házbérfillettek már befoglaltatnak;
 3. azok az összegek, melyeket bérbeadónak a bérlő háztartása keretében, vízvezeték, éjjeli világítás, szemétkihordás s más ilyenmű mellékköltségek címén fizet, ide nem értve a ház gondozásával megbízott egyének a bérlők részéről külön fizetett, akár előre meghatározott járandóságokat, továbbá a lakás világításáért és fűtéséért külön megállapított összegeket, végül a bérlő, mint üzlettulajdonos által üzlete céljaira felhasznált víz után fizetett vízvezetési díjakat;
 4. azok az összegek, melyeket a bérlő a bérbérvett ház vagy lakrészek állandó átalakításának vagy karbahelyezésének költsége fejében a bérbeadó beleegyezésével sajátjából oly feltétel alatt előlegezett, hogy e költség visszatérüléseiig készpénzben aránylag csekélyebb összegű lakbért tartozzék fizetni. Ha e költség visszatérítése a szerződő felek által több évre osztott fel, a költségeknek csak ama része számítottandó a nyers védelemhez, mely a megállapított felosztás szerint az illető évre esik.
- Általános házbéradó alá eső helyeken a házbirtokos által használt vagy másnak ingyen átengedett épületeknek, illetve épületrészeknek nyers házbérvédelem gyanánt a bérbeadás esetén elérhető hasznérteket, (bérértéket), az üresen álló lakásoknál pedig az előző év, adóalapot kell bevallani.
- Üzletfelszereléssel, földbirtokkal, házi kerttel vagy egyéb dolgokkal és jogokkal együtt bérbeadott házaknál vagy lakrészeknél nyers védelemnek az az összeg vallandó be, mely házbér címén a bérszerződésben külön kitüntette van.
- Butorzáttal együtt bérbeadott lakrészek bérvédelmét minden levonás nélkül kell bevallani, amelyből azonban a butorzat elhasználása fejében 30 százalékot a kivétől közegek fognak leszámitani.
- A bérlők a vallomási íven bizonyítják a vallomás helyességét, nevének a vallomásra kötelezett

felhívása folytán a megfelelő rovatba történt bejegyzése által. Ez a bejegyzés a bérszeg beírása előtt tilos.

A felek a házbérvallomások beadásáról elismervényt kérhetnek.

Aki vallomását a kitűzött határidőben be nem adja, a kivetés során megállapított házbéradónak 1 százalékát, ha pedig a részére szabályszerűen kézbesített és a vallomás benyújtására szóló felhívás vételétől számított 8 nap alatt sem adja be vallomását, további 4 százalékát fizeti pótlék fejében.

Ha a vallomásra kötelezett a vallomási ívet a bérszegnek a beírása előtt iratja alá bérlőjével, annyiszor büntetendő 5—200 K-ig terjedő rendbírsággal, ahány bérlőjénél ezt elkövette. Hasonló rendbírság alá esik a bérlő is, ha a vallomási ív aláírását elfogadható ok nélkül megtagadta.

Bíróilag büntetendő, vagyis jövedéki büntetés eljárás alá eső kihágást követ el a tényleges birtokos vagy annak törvényes képviselője, ha a házbérvédelemre vonatkozó vallomási ívben adóköteles jövedelmet szándékosan elhallgat, vagy abban tudva, valótlan vagy szándékos félrevezetésre irányuló nyilatkozatot tesz, mely az adó megrövidítésére alkalmas. Ha ennek a kihágásnak elkövetésében a bérlő is szándékosan részt vesz, ez a tettessel egyenlően büntetendő.

Tájékoztatásul szolgáljon végül, hogy a vallomásra kötelezettet a bevallás kötelezettsége alól nem menti fel az a körülmény, hogy a vallomási ív részére hivatalból kézbesítve nem lett.

Kelt Nagyváradon, 1911. október hó.

M. kir. pénzügyigazgatóság.

**Szőlő-
oltványokat**

szállít amerikai sima és gyökeres vesszőket különféle fajokban, fajtisztaságért jutálva legdusabb választékban a már évek óta elsőnek és legmegbízhatóbbnak Kisküküllőmenti első szőlőoltvány-telep ismert

tulajdonos: CASPARI FRIGYES
MEDGYES, 30. sz. (Nagyküküllő-megye.)

ooo Tessenék árjegyzéket kérni! ooo

Az árjegyzékben található az ország minden részéről érkezett elismerő levelek, ennél fogva minden szőlőbirtokos megrendelésének megtétele előtt az ismerős személyiségtől úgy szó, mint írásbelileg bizonyosságot szerezhet magának fenti szőlőtelep megbízhatóságáról.

Hirdetések

felvétetnek a kiadóhivatalban.

Részvénykicserélési felhívás!

Az Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi bank és Központi Takarékpénztár r. t. felhívja azon tisztelt részvényeseit, kiknek birtokában Központi Takarékpénztári részvények vannak, hogy ezen részvényeket, szelvényekkel együtt, kicserélés végett az Egyesült intézet Teleki-utcai fiókjánál (Teleki-u. 3.) folyó évi október hó 10-től október hó 31-ig beszovaltatni sziveskedjenek.

Minden egyes Központi Takarékpénztár részvény helyett 1 Egyesült intézeti részvény fog kiadotni. A kicserélés végett beadandó részvényekhez jegyzék csatolandó azon nevek felsorolásával, melyekre az új részvényeket kiállítatni óhajtják.

Ezen részvények kicserélése, ha az új részvények a régiakkal azonos nevre állítatnak ki, díj- és illetékmentes, ha azonban az új Egyesült intézeti részvény a régitől eltérő más névre állítatnak ki, a rendes részvényátírási-díj és illeték lesz fizetendő.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár részv.-társ.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

PÁL SÁNDOR

műbútorasztalos

Nagyvárad, Uri-utca 49. szám.

Elvállal minden szakmájába vágó munkát, u. m.: matt és fényezett szobaberendezések, konyhabutorok készítését és portál munkákat.

Jó és izléses munkáért jótallok.

Telefon: 629. sz. Telefon: 629. sz.

192

A világhírű Málnási borviz

a legjobb és legolcsóbb, a legelőkelőbb orvosok által ajánlott természetes savanyú ásványvíz. A málnási borviz údit, étvágyat gerjeszt és elősegíti az emésztést. Kitűnő hatású hűlés és közsűvények valamint elkerülése a járványos betegségeknek. Ezen világhírű gyógyhatású ásványvíz kapható minden üzletben.

Főraktár: **Altmann és Társai**
bor és pálinka kereskedése Nagyvárad, Torna-u.

Telefon 1067.

Literje 24 fillér, 10 üveg megrendelésnél házhoz szállítjuk. Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltenek.

NIGRIN

(Fernelendt)

legjobb cipőkrém

Mindenütt kapható.

A bécsi vadászati kiállítás arany éremmel kitüntetve

TÁTRAY és TSA RT.

Vasöntöde és gépgyár. Nagyvárad, Össi-tér.

Elvállal: Épület és műlakatos munkákat, vízvezeték és csatornázási munkákat, gyárak teljes berendezését, közlőműveket.

Gyárt: gazdasági gépeket és ekéket, magánjárókat és cementipari gépeket.

Biharmegye legnagyobb gépjavító műhelye.

Műszaki gépészmérnöki iroda.

Központi fűtés alacsony nyomású gőz és melegvíz fűtések. Szellőző berendezések. Központi melegvízkészítő telepek. Szárító telepek mindenféle czélokra. Eredeti **Meidinger-kályhák.** Meidinger töltő, szellőző és szabályozó kályhák és kaloriferek. Folyton-égő (Dauerbrand) kályhák. Legolcsóbb fűtés. A hideg beálltával egyszer kell befűteni és egész télen át ég. A szobákban kellemes meleg.

Eisler és Vértés

Meidinger-kályhák gyára

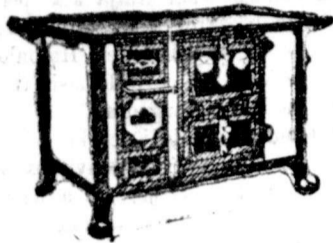
Budapest, VI. Andrásy-ut 41. sz.

Uradalomak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez

NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegáruk állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

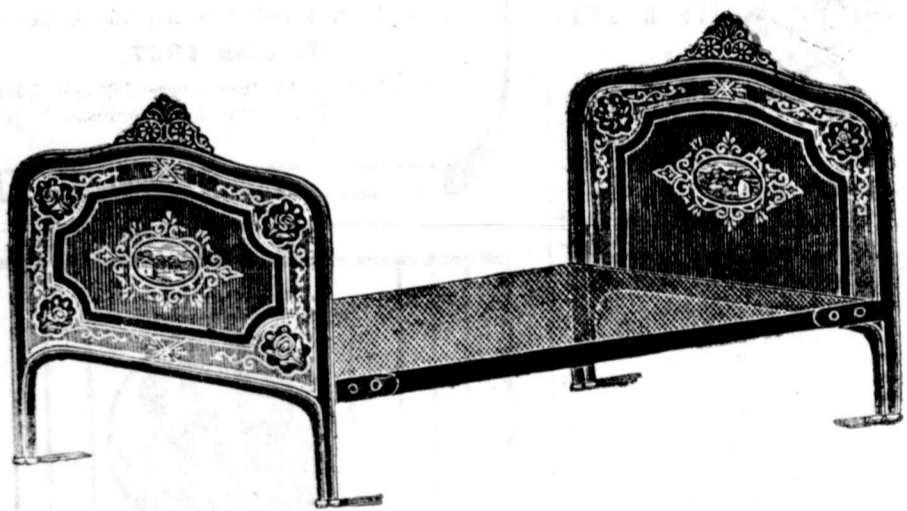
Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Vas- és Rézipar r.-t. Nagyvárad

Telefon Gyártelep 1015.

Telefon Városi raktár.

Van szerencsénk a nagyérdemű közönség szíves tudomására hozni, hogy a

Rákóczi-ut 13-ik szám alatt

Weiszlovits - palotában

vas- és rézbútor kiállításunkat

megkezdtük. Raktáron

tartunk a legszebb és legjobb kivitelű

árúkat. Eredeti gyári árban árusítjuk.

A szabadalmazott Éden-pamlag kizárólagos eladási helye!

A nagyérdemű közönség pártfogását kérve, a megtekintés vételkényszer nélkül maradunk Teljes tisztelettel

Vas- és rézipar R.-T.

Bámulatba ejt mindenkit az „ILLATSZER KIRÁLY” árai!

Körözspart, Lévy-palota.

1 üveg Odol	74 kr.
1 » francia szájviz	25 »
1 » száj szagtalanító	50 »
1 tubus dr Heyder fogcrém	50 »
8 » Thymol »	20 »
1 » Stomatin »	20 »
1 » tégely Odontin tompaszta	56 »
1 drb Odontin betét	36 »
1 üveg Picavan »	96 »
1 üveg Bay Rum »	86 »
1 » Jera violette brillantia	80 »
1 » francia brillantia	16, 22, 35 »
1 » folyékony brillantia	50 »
1 » valódi dió olaj	16 »
1 » » » kivonat	75 »
1 drb bajuszkötő	15, 20 86 »

1 üveg Kerpel kézfinomító	36 kr.
1 tégely Margit crém	40 »
1 » Diana crém	66 »
1 drb Diana szappan	66 »
1 dob Lickner puder	36 »
1 » amerikai porcellán puder	1 frt 20 »
1 üveg amerikai petrol	50 »
1 » Emke hajszesz hajhullás ellen	1 frt »
1 fekete champos	12 »
1 rud rozsa Glycerin szappan	20 »
8 drb francia ibolya szappan	50 »
1 » Kielhauser ibolya glycerin szappan	26 »
1 » » Speick szappan	26 »
1 » Windsor szappan	26 »
1 tubus kaloderma	36 »
1 » Beloderma kézfinomító	26 »
1 » vegtégely tejserém	20 »

1 csomag eredeti Gillette kés	1 frt 35 kr
1 Gillette utánzatu borotva készlet	1 » 50 »
1 valódi serte hajkefe	70 »
1 dublé hajuskefe	20 »
1 valódi serte ruhakefe	45 »
1 körömkefe	10 »
1 surolókefe óriási	20 »
1 surolókefe kisebb	10 »
12 drb Royal angol cipő crém	96 »
1 drb cipőcrém-kefe kenőkefével	70 »
1 » cipőfényesítő flanel	20 »
1 » Jurigatem Zománc	80 »
1 mtr vörös gumicső	60 »
Egynegyed Ko Braun watta	85 »

Gummi ágylepedő 6 féle minőség igen olcsón, mindennemű betegápolási cikk legolcsóbban, minden más itt fel nem sorolt pipere és háztartási cikkek legnagyobb választékban, igen olcsón! Saját zsebének ellátása, ha személyesen meg nem győződik az árákról.

Nincs vásárlási kényszer! Illatszerek kimérve a legmodernebb Odeuröken!

Formára és tartósságra
felülmulhatatlanok

a MOSKOVITS

anatomiai czipők.

Egységárak: 10, 13, 17 korona.

Nagyvárad fiókküzetek:

I. Kossuth-utca 5. Gyárépület.

II. Bémer-tér, Bazar-épület.

III. Zöldfa-utca 7. sz. Dr. MUNK-ház.

Moskovits Farkas és Társa
czipő és csizmagyár részvénytársaság.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a
Réthy-féle pemetefü cukorkáknál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan **Réthy** félélt kérjünk, mivel sok hasonlatos utánzat van.

Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a Réthy név. Egy doboz 60 fillér. Mindenütt kapható.

! Csak Réthy-félélt fogadjunk el. !

A Liniment. Capsici comp.,
a Richter-féle Mergony-Pain-Expeller
pótléka.

Ezen elismert kitűnő és fájdalomcsillapító bedörzsölésű használati készítmény beviszárásánál, — a mely minden gyógy-szerterében kapható, — mindig figyelemmel legyen a „Mergony” védjegyre és a Richter cégre.

XXIX-ik magyar királyi

jótekonycélú államsorsjáték.

Ezen pénz-sorsjáték remélhető tiszta jövedelme közhasznú és jótekonycélokra fog fordítani. Ezen sorsjátéknak összesen 14885 nyereménye van, melyeknek összes értéke 475000 koronára rug készpénzben.

Főnyeremény 200.000 korona készpénzben.

Továbbá:

1 főnyeremény	30.000 K készp.	20 nyer. á 200 K	4.000 K készp.
1 >	20.000 >	40 > > 150 >	6.000 >
1 >	10.000 >	100 > > 100 >	10.000 >
1 >	5.000 >	200 > > 50 >	10.000 >
5 nyer. á 1000 K	5.000 >	2500 > > 20 >	50.000 >
5 > > 500 >	2.500 >	12000 > > 10 >	120.000 >
10 > > 250 >	2.500 >	14885 nyeremény	összesen 475.000 K készp.

Huzás visszavonhatatlanul 1911. évi december hó 14-én.

Egy sorsjegy ára 4 korona.

Sorsjegyek az összeg előzetes beküldése mellett a magyar kir. lottójövedéki igazgatóságtól Budapesten (Vám-palota) portómentesen küldetnek, ezenkívül kaphatók valamennyi posta-, adó-, vám- és sóhivatálnál, az összes vasúti állomásokon s a legtöbb dohánytözsében és váltó-üzletben. Játéktervet ingyen és bérmentve küld.

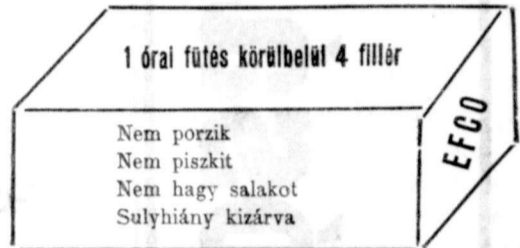
A magy. kir. Lottójövedéki igazgatóság.

E F C O

Porosz-szalon készítettéglá

a legkiválóbb

fűtőanyag

100 darab házhoz szállítva

5 korona.

Kizárólagos képviselő

Weisz Lajos

kereskedelmi és műszaki irodája

Szacsavay-utca 81. sz.

Telefon 323.

Vidéki megrendelést pontosan eszközöl.

MEGNYILT

a Bémer-tér sarkán Nagyvárad lelegegészségesebb czipőüzlete, hol óriási készletet tartunk mindenféle czipőárúkbán.

Egységáraink: 10, 13, 17. és 22. kor.

Moskovits Farkas és Társa

czipő és csizmagyár részvénytársaság

NAGYVÁRAD.

BÉMER-TÉRI FIOK.

**KÁLYHA
TÁLCZÁK
ELLENZŐK
FAKOSARAK
SZÉNTARTÓK
NAGY
VÁLASZTÉKBAN**

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében N.-Várad, Rákóczi-ut.

Elsőrendű női szabóság!

Tisztelettel értesitem Nagyvárad és vidéke n. é.
hölgyközönségét, hogy női-divat üzletemhez

íróm női szabósgot

rendeztem be, melynek vezetését elsőrendű modern szabász látja el.

Kiváló tisztelettel **FLEGMAN** DIVATHÁZA.